

# AUSTRALIA – CHÂN TRỜI MƠ ƯỚC

Trần Vũ Trung Đức \*

## Cảm nhận về xứ sở thoáng đãng

Đã có một thời vùng đất này không được ai biết tới. Con tạo xoay vần. Rồi cả thế giới bị cuốn hút về miền đất hấp dẫn này. Từ năm 1945, trong một cuộc di dân lớn nhất thế kỷ này, 4,2 triệu người từ hơn 120 quốc gia đã đến định cư ở Australia. Sáu thuộc địa Anh hình thành ở Australia sáp nhập lại với nhau thành một liên bang độc lập với Anh quốc vào năm 1901. Người Australia có cá tính của mình. Họ thích sống độc lập. Họ bộc trực trong giao tiếp, có lúc đến khó chịu. Ngày càng nhiều người ở xứ sở này có những khát khao, say mê rộng lớn hơn. Những thế hệ sinh sau đẻ muộn hết sức tự hào về đất nước mình – một miền đất đô thị hóa tầm cỡ thế giới, 16 trong số 23 triệu dân sinh sống ở các thành phố ven biển. Tôi nghĩ, đây là vùng biên cương của thế giới, nằm trong vùng kinh tế quan trọng nhất thế giới – vùng Châu Á - Thái Bình Dương. Với sự hấp dẫn về khí hậu và du lịch, Australia là một đất nước tươi đẹp, lý tưởng cho sinh sống và học tập, nâng mình lên đi tìm một kho tàng phong phú cho sự vinh quang của tạo hóa và làm cứu cánh cho một nền nhân bản – ngẩng lên không xấu với trời, cúi xuống không thẹn với người. Cùng cố không mất nghĩa, hiển đạt không lia đạo. Nhân văn là thế!

Với bờ biển dài 36,735 km trên bến dưới thuyền, cơ sở nuôi dưỡng và phát triển văn hóa, văn minh và hội tụ được cái tinh túy của chủ nghĩa nhân văn thời

phục hưng – độc lập, tự do, bản lĩnh và nhân quần. Nền văn hóa truyền thống của Australia có cội nguồn những bài ca, hò, vè thổ dân, được lưu truyền trong các lễ hội bộ tộc, sự xuất hiện của những lớp nhà thơ, nhà văn lớn đầu tiên, như Charles Harpur với âm hưởng của thi ca về thiên nhiên, xứ sở: “Ta say uống ánh mặt trời / Ôm cả vũ trụ vào hồn ta / Ta và Đất - Trời hòa quyên như duyên khởi!”, để lại di sản quý giá với những giá trị tinh thần tiêu biểu cho lễ sống Australia, những di tích lịch sử, văn hóa rải rác trên mọi miền đất nước và tên tuổi sự nghiệp rạng rỡ của nhiều danh nhân văn hóa. Trong hàng ngũ các danh nhân văn hóa Australia, nổi bật lên những anh hùng dân tộc. Những tuyệt phẩm một thời, phải nhắc đến Quintus Servinton với tiểu thuyết đầu lòng năm 1830 “Hồi ức của Geofrefry Hamlyn”, cùng những tên tuổi văn chương không thể quên như Henry Lawson, Victor Daley, Christopher Brennan, bậc thầy trên nền trời thi ca năm 1913, rồi Ruper Bunny, nữ thi sĩ tao nhã đã khắc họa những cảnh đời lẫn hời nơi thôn dã, Kennyneth Slessor bỏ báo vào lời sống thành thị phù du, ăn bám qua các trang viết. Nhiều thế hệ nhà văn, nhà thơ nối tiếp nhau tạo nên dòng văn học của một xứ sở có rất nhiều không gian thoáng đãng như David Malouf, Vincent Buckley, David Campell, Les Murray, Francis Webb, Martin Johnston. Thật là thiếu sót, nếu để quên tên tuổi Patrick

\* Khoa Ngôn ngữ Anh,  
Trường ĐH KD&CN Hà Nội

White, giải thưởng Nobel văn học 1973, với tiểu thuyết “Thung lũng hạnh phúc” (1939), rồi “Cây Người”,... Nhiều nhà văn đoạt giải thưởng lớn Man Booker, như Peter Carey, Thomas Keneally, David Williamson, J. M. Coetzee. Một lần nữa trên văn đàn thế giới J. M. Coetzee được nhận giải Nobel 2009.

Thật tráng lệ! Thật kỳ vĩ và duyên dáng nhường nào! Bởi giai điệu của lịch sử thơ - văn qua các dòng văn học bản địa và các trường ca, dòng văn học tiền cổ điển, trước khi người Anh tới định cư, đại diện là Watkin Tench, thuyền trưởng hạm đội thứ nhất cập bến bờ này năm 1788, dòng văn học thiếu nhi, có Ethel Turner, với “Các cháu nhi đồng Australia”, Ethel Pedley với “Xứ sở Kangaroo”, Norman Lindsay với “Chiếc bánh Puding thần kỳ”, sau hết là dòng văn chương của các nhà văn, nhà thơ thuộc nhiều sắc dân khác,...

Ở một khía cạnh nào đó, văn chương, văn hóa Australia mang những đặc điểm chung của khu vực lịch sử - văn hóa Đông Nam Á. Tôi suy ngẫm và đi tìm những lý giải riêng của mình về miền đất, vùng trời mơ ước ấy qua thi ca, văn học, qua văn hóa - văn minh xứ sở này. Tôi có cảm nhận là nền thi ca - văn chương Australia có cái nét riêng của thiên nhiên thoáng đãng, vừa trầm hùng, vừa lai láng chất men đời và men thơ, đầy ấp hương trời, gió biển thổi khắp bốn mùa, làm xao xuyến, nao nao lòng người...

### **Tính cách Australia – bộc trực mà đậm thắm**

Australia từ khi dựng nước đến nay là một cộng đồng cư dân gồm nhiều thành phần dân tộc. Mỗi dân tộc có tiếng

nói và sắc thái văn hóa riêng. Văn hóa của mỗi dân tộc là một bộ phận tạo nên vườn hoa văn hóa nở rộ, muôn hương sắc. Phần lớn (84%) lực lượng lao động là những người hưởng lương và tiền công. Số giờ làm trong tuần thông thường với năm ngày làm việc thay đổi trong khoảng 30 đến 40 giờ. Người làm việc được nghỉ phép năm có trả lương, thường là 4 tuần, được nghỉ ốm và được hưởng tiền phục vụ dài hạn. Mỗi năm họ có 10 ngày nghỉ lễ công cộng được trả lương, kể cả Quốc khánh Australia 26 tháng 1. Tuổi nghỉ hưu thường từ 60 đến 65, mặc dầu trong vài ngành, việc nghỉ hưu sớm ở độ tuổi 55 cũng được khuyến khích. Người Australia sống dung dị, nhưng đòi hỏi “phải chơi đẹp”, không phải cho cá nhân họ, mà cho bạn bè, thể hiện tính cương trực – xử sự đúng người, đúng việc, không cầu lợi. Họ coi trọng sự thủy chung trong mọi mối quan hệ con người - con người. Thật đúng như cách hành xử của Tuân Tử: “Thượng lễ”- dùng lễ nghĩa. Bởi bốn bề sông nước, dân bản xứ coi trọng thần núi, thần sông, thần biển và kính lễ mẫu chúa thượng ngàn. Như có cơ duyên giao hòa với Đông Nam Á mà người dân Australia cũng coi trời đất là cái đầu sinh sự, lễ nghĩa là cái đầu sự trị, quân tử là cái đầu lễ nghĩa. Tiêu biểu cho lớp nhà văn này là David Malouf với “Glasshouse Mountain”, Les A. Murray với “The Ballad of Jimmy Governor”, Elizabeth Harrower với “The Beautiful Climate”, Colleen McCullough với “Chim hót trong bụi mận gai” (1977), tác phẩm bán chạy nhất một thời với 30 triệu ấn phẩm vào năm 2009.

Lớp nhà văn này cổ xúy cho cái gốc đạo làm người. Coi trọng lễ nghĩa để làm cho trên có vua, có thầy, dưới có cha, có con, lập thành cái gốc lớn của thiên hạ. “Thiên hạ! Thiên hạ!”. Như người Trung Quốc nói ý: có dân liệu khó mấy cũng xong! Điều này còn hơn cả sống theo luật. Để có những giây phút thư giãn, sống cho ra sống, họ lấy công việc là chuẩn mực. Sở thích của họ là du ngoạn thắng cảnh, ngắm ca thiên nhiên đất nước ngàn năm thoáng đáng giữa vùng trời mây nước xanh thẳm, dung dưỡng những tâm hồn và mơ ước về một Chân trời Mơ ước của nhiều sắc dân nguyện tự gửi thân, gửi phận ở xứ sở này: Australia. Bởi thế, Hội Văn chương Australia đã cho ra mắt tuyển tập ba bộ trên 2.000 trang về Thơ ca - Văn chương với tiêu đề “Tổ quốc chúng tôi - Kỷ niệm 200 năm”, xuất bản năm 1980. Thơ ca và văn chương của người xứ này là cốt cách, là nhân cách, là chân dung Australia rõ rệt.

Sống thân ái và cũng thật hiếu khách, chia sẻ những ý tưởng, kinh nghiệm với những ai có thiện chí. Thực sự, Australia gắn kết với ASEAN, có vai trò lớn trong quá trình định hình cấu trúc khu vực, đặc biệt quan tâm tới việc thể chế hóa EAS. Australia cũng tăng cường hợp tác với các nước Đông Nam Á khác. Với Việt Nam, về ODA, Australia duy trì viện trợ cho Việt Nam, đạt trên 130 triệu AUD/năm; Australia viện trợ không hoàn lại cho ta 160 triệu AUD. Kim ngạch thương mại giữa hai nước trên 6 tỷ năm 2015. Về giáo dục, trong 40 năm qua, bạn đã giúp cho ta 4.000 học bổng các loại, hiện có 272 xuất học bổng dài hạn, 88 xuất học bổng ngắn hạn. Quả thật, hơn bao

giờ hết, chủ nghĩa nhân văn và nhân bản Australia lại trở thành ngọn lửa nồng ấm ngày ngày thấp sáng trong mỗi trái tim người dân Xứ Đoài, Thôn Đông An Nam này. Hoàng hôn cũng như ban mai!

### **Bản sắc một nền học vấn Australia**

Có lẽ vùng đất nằm trong vùng nhiệt đới với các đặc trưng là bầu trời trong xanh và lượng mưa ít ỏi suốt cả năm. Cũng rất có thể Chúa đã nhào nặn nên một dân tộc Australia để làm cầu nối giao hòa, thân thiện, lễ nghĩa cho những ai muốn sống theo đạo Nhân và đạo Nghĩa. Tiên vương ghét cái loạn, cho nên chế lễ nghĩa ở xứ này để phân ra trật tự, để nuôi cái muốn của người ta, cấp cái tìm của người ta, khiến cái muốn không đến cùng kiệt các vật, các vật không làm cùng kiệt cái muốn; các vật với cái muốn phù trì lẫn nhau mà sinh trưởng. Đây là cái đạo hiện tâm của người Australia vậy! Âu cũng là nơi gặp gỡ của triết lý Đông Nam Á - Thái Bình Dương! Trên không theo vua đời loạn, dưới không theo dân đời loạn!

Do môi trường công tác tôi có dịp quen biết nhiều bạn Úc, như chúng ta thường gọi. Họ đã để lại nhiều ấn tượng tốt đẹp trong tôi. Rõ ràng đây là bản sắc của nền học vấn và giáo dục của Australia. Như Nho giáo, thì đây là cái tập tục đổi cái chí, yên lâu đổi cái chất, gồm cả làm một mà không hại, thì chóng đạt đến thần minh, tham dự với trời đất. Tôi hiểu một triết lý như vậy với miền đất mơ ước của nhiều sắc dân là vậy! Đây cũng là văn hóa của người xứ “Châu Úc Đại Lợi”.

Đã đến lúc chính phủ phải đưa vấn đề văn hóa vào cương lĩnh chính trị.

Nhân dân Australia đang chờ đợi điều đó. Người ta đã hoạch định những vấn đề sau đây:

a) Văn hóa là biểu hiện tính Chân, Thiện, Mỹ của một xã hội, nhận thức được thế giới quanh ta và cả chính cuộc sống đang diễn ra hàng ngày.

b) Trên hết, văn hóa là thước đo của một nền văn minh, đề cao sự trường tồn của dân tộc và nhân loại.

Do vậy mà văn hóa được đan xen vào những sợi tơ đời của người Australia. Cũng vì vậy mà các chính sách chính phủ ban hành cho mọi miền đất nước cũng thật là tinh tế cho các tộc người Châu Âu, Châu Mỹ, Châu Á, các đảo nhỏ trong khu vực Nam Thái Bình Dương và người dân tộc thiểu số; cho các tôn giáo, chủ yếu là đạo Thiên chúa. Cái gốc Nhân - Nghĩa đã vững là nền tảng lâu bền cho tình hình chính trị xứ này thêm ổn định. Chính phủ Liên Đảng Tự do - Dân tộc của Thủ tướng A-bot nỗ lực triển khai các cam kết làm cho Australia phát triển bền vững. Mọi cố gắng của chính phủ Liên Đảng là làm thế nào để cho mọi cá thể và cộng đồng dân tộc có thể là một hòa đồng, theo một khuôn mẫu thuần khiết Australia. Công việc ấy là trách nhiệm của Bộ Văn hóa, các ngành nghệ thuật, các cơ quan truyền thông. Người Australia luôn gắn mình vào cái tinh thần Australia và đề ra một cương lĩnh về quyền văn hóa. Quy tụ ở những điểm sau:

a) Quyền được học tập để phát triển sự sáng tạo của mọi cá thể và ngợi ca những sáng tạo của người khác.

b) Quyền được tiếp cận với di sản văn hóa và trí tuệ của dân tộc.

c) Quyền được tiếp cận những tác

phẩm nghệ thuật và trí thức mới.

d) Quyền được tham gia vào cộng đồng của đời sống văn hóa và trí thức.

### **Sự đồng nhất – bản sắc văn hóa Australia**

Những quyền lợi văn hóa nêu trên là nhằm đến cái đích thực văn hóa. Quan điểm của họ là văn hóa phải đạt được sự đồng nhất – đó là sự đồng nhất về dân tộc, bởi vì đó là nền tảng để nhận biết rõ mình. Nó như cái tên của một đời người. Nó là cái nhà mọi người nương thân. Văn hóa cho chúng ta ý thức được về chính mình.

Một nền văn hóa - văn minh như thể tượng trưng sức sống mãnh liệt của dân Australia. Một dân tộc luôn biết làm điều thiện, không cầu người ta quý mình, ngoài sự tin mình. Một dân tộc có thể làm cho mình khả dụng được, khi cần thiết, lúc nguy nan! Thật đúng như triết lý Khổng Tử: nhân là yêu người, nghĩa là theo lý, hợp đạo lý. Đạo lý Australia đó như thiên bản giữa vùng trời sông nước đại dương mênh mông mà lấy sức mạnh của thiên - địa chở che nhân quần. Đây là sự đồng nhất Đắc Nhân Tâm. Quả đúng như W. Flexmore Hudson đã thốt lên ngay từ những dòng đầu của truyện ngắn “Một sáng rực rỡ nắng mai” (1908) là: “Tôi nghe rành rẽ khúc âm vang - tiếng lương tâm con người”. Còn Patrick White, trong bài thơ “Wet Day”, thì “Thằng bé cứng khô trong run rẩy - Mưa! / Bầm môi, gió lùa qua áo rách mẹ bao / Mưa xé rào, áo toạc mà niềm tin chứa chất trong em. Mẹ!”. Rõ ràng cái tâm do cái nghĩa mà ra. Cái lợi do cái nghĩa mà ra. Đây là cái lợi chính đáng do con người

mang lại. Thơ văn Australia chở nặng phù sa ấy!

Ngôn ngữ Anh - Australia trường tồn và phát triển là nhờ tinh thần nhân văn - nhân bản và bất khuất Australia qua cuộc đấu tranh gian khổ để giành lấy sự sống và phát triển ở vùng Châu Á - Thái Bình Dương.

Cho phép tôi được nói lên lời của một hiền triết, rằng: “Người đàn bà có duyên có nhiều nét đặc biệt hơn người đàn bà đẹp”. Ý nghĩa của câu nói thật đúng. Người đàn bà duyên dáng hình như có nhiều điểm hấp dẫn, mỗi điểm ấy sẽ làm bạn nhớ mãi sau này. Australia, đất nước tôi đem lòng yêu kể từ trang sách đầu về một xứ sở mà nhiều nhà thơ, nhà văn, các chính khách, những nhà ngoại giao, những du khách đã thốt lên lời: **Australia – Một chân trời mơ ước.**

Lòng tôi tràn ngập sự hứng khởi và trí tưởng tượng bay bổng qua những trang tiểu thuyết, những bài thơ, hàng ngàn bài thơ trong tuyển tập Thơ - Văn Australia hiện đại do John Tranter và Philip Mead tuyển và giới thiệu. Tôi nhận thấy rằng mỗi tác giả, tác phẩm có sở trường, sở đoản riêng làm toát lên tiếng lòng từ mỗi người dân Australia. Mục đích duy nhất của họ là phản ánh lại sự thực, nhưng thường chú ý nhiều hơn về những sự thực xấu xa và đau xót chứa chất, gặm nhấm trong thân phận của dân nghèo, dân cần lao Xứ Australia này! Như tiếng kêu ai oán của các tầng lớp bần hàn, tận cùng xã hội mà thanh cao về giá trị nhân văn – nghèo mà không hèn. Như thế là làm trọn cái danh nghĩa làm người ở đời.

**Australia – tuổi xuân của tâm hồn, tuổi xuân của trí tuệ**

Tôi mang theo một ý nghĩ là bằng cách gì và làm thế nào mà Khối Commonwealth làm cho nền văn hóa Australia đạt đến sự rực rỡ, hào hoa, phong nhã, nâng tầm cao của các nghệ sĩ và giới văn chương - thi đàn Australia khiến nhiều người kính nể? Vâng đó là tuổi trẻ Australia. Một lãnh tụ dân nghèo đã từng nói: “Ai nắm được thanh niên là nắm được vận nước”. Vâng, tuổi thanh xuân của họ là tuổi xuân của tâm hồn, tuổi xuân của trí tuệ Australia. Nhà nước Australia đã có những biện pháp gì dẫn dắt thế hệ này tiếp cận được tinh hoa văn hóa và khơi dậy trong tâm hồn họ những phát kiến mới, ý thức được năng lực sáng tạo tiềm năng của xứ sở Australia? Chúng ta dễ có một niềm tin: đó là đầu tư sâu vào văn hóa và giáo dục, vào các phương tiện thông tin đại chúng, đặc biệt là tính hiệu quả của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 đang lan tỏa trên nhiều quốc gia và vào các vấn đề quốc tế.

Ưu tiên hàng đầu của đất nước này, tôi cảm nhận, là ý thức về một nền giáo dục có chất lượng, có sự kiểm định gắt gao về khảo thí để định danh chuẩn xác chất lượng IQ và EQ. Quả thật, môi trường giáo dục ấy đã giáo dục mọi công dân của mình ý thức học tập để làm phần thưởng cho lý trí, cho lợi ích và công dụng con người. Các môn học được sắp xếp từ khoa học cơ bản tới khoa học ứng dụng, trong đó sinh viên có thể chọn những môn phù hợp ở Australia. Hệ thống giáo dục được chia làm năm phân hệ: các trường tiểu học và trung học, một số trường tư tổ chức các khóa học theo ngành nghề, như kinh doanh, quản lý khách sạn, hàng không, các cơ sở tổ chức

các khóa học tiếng Anh cấp tốc cho sinh viên nước ngoài – ELICCOS, phân hệ đào tạo nghề thông qua các trường giáo dục kỹ thuật và nâng cao – TAPE...

Nền giáo dục Australia được tổ chức theo mô hình của Anh quốc – the UK. Trường Đại học Sydney và Melbourne được tổ chức theo mô hình đại học Oxford và Cambridge ở Anh. Hiện nay ở Australia có 37 viện đại học có chất lượng cao, nằm ở tất cả các bang và vùng lãnh thổ. Mục tiêu của nền giáo dục là không ngừng nâng cao chất lượng đào tạo, cải tiến các hình thức đào tạo, đa dạng hóa, nhằm đạt một chuẩn mực: mọi người dân Australia có học vấn cao hơn.

### **Tuổi trẻ Việt Nam – hoài bão về một nền học vấn Australia**

Ngày nay ở Việt Nam, tiếng Anh - Australia đã trở nên thông dụng. Nhiều sinh viên, giáo viên, giảng viên, các nhà khoa học, các nhà nghiên cứu thuộc nhiều ngành nghề khác nhau được chính phủ Australia tài trợ học bổng ở các viện đại học để nâng cao trình độ chuyên môn, năng lực trí thức, kỹ năng nghề nghiệp. Quả thật tiếng Anh - Australia sớm hòa nhập với đời thường Việt Nam. Bạn sẽ thích thú về sắc thái phong vị đặc biệt của chất giọng tiếng Anh - Australia. Họ nói rất nhanh và với giọng nói không giống người Anh hay người Mỹ. Tôi trộm nghĩ, thanh điệu của họ như chờ phong vị của hương trời, sắc nước.

Trăm nghe không bằng mắt thấy. Đến thăm Australia, tiếp xúc với cuộc

sống bình thường hàng ngày của người dân miền đất này, bạn sẽ thấy rõ hơn thực tế Australia - Miền đất hứa ở vùng Châu Á - Thái Bình Dương.

### **Đề kết**

Để kết cho bài viết của mình, tôi xin nêu một lời đáp thực sự ý nghĩa, tiềm ẩn trong những kỳ thú về miền đất Australia. Đó là:

- Chuẩn mực giáo dục cao và môi trường học tập hấp dẫn;

- Các cơ sở giáo dục cung cấp hàng loạt chương trình, từ trình độ tiến sĩ tới những khóa học đào tạo ngôn ngữ ngắn hạn;

- Các chương trình và phương pháp đào tạo tiếng Anh của Australia được thế giới thừa nhận rộng rãi;

- Australia nằm trong một vùng kinh tế quan trọng nhất thế giới, có rất nhiều không gian thoáng đảng và những động vật, thực vật độc đáo;

- Đây là nơi có một xã hội đa văn hóa năng động;

- Với sự hấp dẫn về khí hậu và du lịch, Australia là một đất nước tươi đẹp, lý tưởng cho học tập và sinh sống.

Australia - Chân trời mơ ước đang bày tỏ tấm thịnh tình với du khách và lưu học sinh Việt Nam. Người Việt Nam nào cũng mong muốn một ngày không xa sẽ đến thăm đất nước Australia, đất nước giàu truyền thống yêu nước, đất nước có một nền văn hóa lâu đời, được hít thở không khí trong lành của cảnh quan kỳ vĩ và lòng mến khách của người dân.